

УДК 343.322

DOI <https://doi.org/10.32782/pdu.2023.4.39>

Ю. С. Кононенко

аспірант кафедри кримінального процесу та криміналістики
Одеського державного університету внутрішніх справ

ФОРМИ ТА НАПРЯМИ ВЗАЄМОДІЇ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ЗРАДИ

У статті досліджено правові, теоретичні та практичні проблеми взаємодії органів досудового розслідування з оперативними, контррозвідувальними підрозділами під час розслідування державної зради. Визначено, що узгоджена діяльність слідчого з розвідувальними органами служби зовнішньої розвідки України, розвідувальними органами Міністерства оборони України, Державної прикордонної служби України, оперативними підрозділами Центрального управління СБУ, що здійснюють контррозвідувальну діяльність, а також іншими державними структурами тим або іншим чином сприяє підвищенню ефективності організації досудового розслідування державної зради, що є основою ефективного виявлення та розслідування цього злочину і спрямовані на виконання завдань кримінального провадження

На підставі аналізу окремих положень КПК України та даних опитування слідчих, прокурорів, під час розслідування злочинів, передбачених ст. 111 КК України, визначено, що до основних процесуальних форм взаємодії при розслідуванні державної зради відносяться: виконання оперативним підрозділом слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій за дорученням слідчого; передача слідчому матеріалів оперативно-розшукової діяльності за фактами виявлення державної зради; участь при проведенні окремих слідчих (розшукових) дій; здійснення заходів щодо розшуку підозрюваного після зупинення досудового розслідування.

Констатовано, що взаємодія органів досудового розслідування з оперативними підрозділами та іншими суб'єктами під час розслідування державної зради полягає в узгодженій за метою, місцем, часом та послідовністю, врегульованій кримінальним процесуальним законодавством України та відомчими (міжвідомчими) нормативно-правовими актами, спільній діяльності органів досудового розслідування з оперативними підрозділами, а також з суб'єктами розвідувального співтовариства, іншими державними структурами, громадськими організаціями, ЗМІ та окремими громадянами, спрямовану на поєднання наявних можливостей, сил, методів і засобів для успішного проведення комплексу взаємопов'язаних і взаємообумовлених процесуальних дій з метою пошуку і фіксації фактичних даних про вчинення дій на шкоду суверенітетові, територіальній цілісності та недоторканності, обороноздатності, державній, економічній чи інформаційній безпеці України.

Ключові слова: державна зрада, досудове розслідування, взаємодія, форми взаємодії, види взаємодії, оперативні підрозділи.

Постановка проблеми та її актуальність. Виявлення та розслідування державної зради, як і будь-якого злочину, є упорядкованою діяльністю органів досудового розслідування, оперативних підрозділів, розвідувальних органів Служби зовнішньої розвідки України, розвідувальних органів Міністерства оборони України, а також інших державних структур, спрямованою на забезпечення ефектив-

ності розкриття злочину та досягнення поставлених перед ними завдань. Це утворює організаційний аспект розслідування, який є досить важливим у методиці розслідування злочинів [1, с.162]. До основних елементів організації розслідування належать: 1) планування розслідування та розробка узгодженого плану проведення необхідних спільних заходів; 2) налагодження взаємодії в процесі розслідування між органами досудового розслідування, оперативними підрозділами,

спеціалістами, експертами, працівниками контролюючих органів; 3) забезпечення необхідними ресурсами (технічними, кадровими, нормативними тощо); 4) забезпечення кваліфікованого керівництва слідчо-оперативною групою, яке полягає у: а) чіткому розподілі обов'язків між членами слідчо-оперативної групи; б) постійному контролю за діями членів слідчо-оперативної групи, в тому числі шляхом проведення оперативних нарад з обговоренням результатів та наступних завдань розслідування; в) налагодженні систематичного обміну інформацією між учасниками слідчо-оперативної групи; 5) забезпечення проведення регулярних оперативних нарад слідчою групою; 6) налагодження систематичного обміну інформацією та звітування про результати роботи слідчої групи і кожного слідчого; 7) забезпечення необхідних умов роботи; 8) інші організаційні заходи, необхідні для ефективного розслідування [2, с. 33].

Центральне місце в організації розслідування займає такий елемент, як форми та напрями взаємодії під час розслідування злочинів. На наш погляд, одним з ключових моментів в організації розслідування державної зради займає саме налагоджена взаємодія органів досудового розслідування з оперативними підрозділами, із залученням Служби зовнішньої розвідки України, інших правоохоронних органів, а також органів державної влади, громадських організацій, ЗМІ та окремих громадян.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Загальні процесуальні та організаційні особливості взаємодії слідчого і прокурора з оперативними підрозділами у кримінальному провадженні досліджували у своїх роботах такі вчені як: О.М. Бандурка, А.Ф. Волобуєв, Ю.М. Грошевий, Л.М. Карнєєв, В.П. Корж, М.П. Климчук, В.М. Малюга, Д.М. Мірковець, М.А. Погорецький, Д.Б. Сергєєва, Татаров, В.І. Фаринник, М.С. Цуцкірідзе, І.Б. Шахов, А.В. Шевчишен, В.Ю. Шепітько, М.Є. Шумило та інші учені. Разом із тим, особливості форм та напрямів взаємодії під час розслідування державної зради не отримали належної наукової розробки, що обумовлює актуальність наукового аналізу зазначеного питання.

Метою статті є визначення форм та виокремлення видів та напрямів взаємодії слідчого з іншими суб'єктами під час розслідування державної зради.

Виклад основного матеріалу. Термін «взаємодія», як правило, вживається тоді, коли йдеться про взаємоузгоджену діяльність різних органів та організацій у боротьбі зі злочинністю та іншими правопорушеннями. Зокрема, В. М. Малюга, досліджуючи взаємодію між суб'єктами криміналістичної діяльності в рамках типової структури методики розслідування окремих видів (груп) злочинів, доводить, що вказана взаємодія утворена взаємодією прокурора із слідчим та іншими суб'єктами у кримінальному провадженні, та взаємодією слідчого з оперативними і експертними підрозділами, з контролюючими та іншими державними органами, об'єднаннями громадян і громадянами. У запропонованій структурі типової моделі криміналістичної методики розслідування самостійне місце займає взаємодія слідчого з оперативними підрозділами та іншими суб'єктами у кримінальному провадженні [3, с.8].

Здійснюючи аналіз форм та напрямів взаємодії під час розслідування державної зради, варто виокремити особливості, які притаманні саме взаємодії під час розслідування цього злочину. Як свідчать дані опитування слідчих, прокурорів, під час розслідування злочинів, передбачених ст. 111 КК України, взаємодія органів досудового розслідування відбувалась: з оперативними та іншими підрозділами правоохоронних органів (91 %); з органами місцевого самоврядування, засобами масової інформації, іншими громадськими організаціями (87 %).

Розкриваючи поняття «взаємодії слідчого з оперативними підрозділами», А.А. Патик вказує, що під час досудового розслідування злочинів взаємодія полягає в узгоджених, таких, що впливають із завдань кримінального судочинства, комплексних (процесуальних і оперативно-розшукових) дій, метою яких є розкриття, розслідування і запобігання злочинів, притягнення до відповідальності винних осіб, виключно на підставах, визначених нормами кримінального

процесуального закону, що здійснюється при суворому розмежуванні компетенції, у межах наданих повноважень, шляхом найбільш ефективного сполучення дозволених їм заходів і матеріального забезпечення при збереженні таємниці досудового розслідування і джерел отримання конфіденційних відомостей [4, с. 247]. У контексті досліджуваної проблематики варто зауважити, що взаємодія між правоохоронними органами існує там, де наявний спільний інтерес, якому підпорядкована загальна мета – швидке, повне й неупереджене провадження досудового розслідування. Саме за таких умов відбувається найбільш активна й цілеспрямована консолідація сил та засобів державних органів та службових осіб, уповноважених вирішувати поставлені перед ними спільні завдання [5, с.57]. Тож, під час взаємодії слідчого з оперативними підрозділами однією з головних ознак є самостійність цих підрозділів, не підпорядкованість один одному [6, с. 62–63]. Загалом нами підтримується позиція що органи досудового розслідування, прокурор, оперативні підрозділи, діють в рамках своїх повноважень та використовують різні засоби досягнення бажаного результату – слідчі (розшукові) та негласні слідчі (розшукові) дії й оперативно-розшукові заходи. Проте у процесі розкриття та розслідування злочинів зазначені суб'єкти вимушені діяти спільно, вступати в певні правовідносини, взаємодіяти між собою, виконувати покладені на них функції щодо боротьби зі злочинністю у складі єдиної правоохоронної системи України [7, с. 100-101].

На доктринальному рівні автори виділяють дві форми взаємодії: 1) нормативно-правову (процесуальну), яка визначається положеннями кримінального процесуального законодавства; та 2) організаційну (організаційно-тактична, непроцесуальна). Загалом нами підтримується позиція, що процесуальна взаємодія регламентується кримінальним процесуальним законом, а організаційна – відомчими нормативними актами. Форма взаємодії, як спосіб організації, включає в себе комплекс способів та прийомів взаємодії, систему зв'язків і правовідносин взаємодіючих суб'єктів [8, с.16].

Першій формі притаманні конкретні різновиди взаємодії слідчого з відповідними оперативними підрозділами: а) передача слідчому матеріалів про виявлені шляхом оперативно-розшукових заходів ознак злочину для вирішення питання про відкриття кримінального провадження; б) проведення слідчим процесуальних дій одночасно із здійсненням оперативними підрозділами узгоджених НСРД; в) проведення оперативно-розшукових заходів у вже в розпочатому кримінальному провадженні, в якому не встановлена особа, яка вчинила злочин; г) виконання доручень слідчого щодо проведення пошуково-розшукових дій; г) проведення працівником оперативного підрозділу СРД та НСРД за дорученням слідчого; д) здійснення заходів щодо встановлення особи, якій необхідно оголосити підозру після зупинення досудового розслідування [3, с. 131]. Також варто підтримати точку зору, що порушення процесуальних форм взаємодії призводить до втрати можливості використання у кримінальному процесі отриманих при співпраці даних. У той же час, порушення організаційних форм взаємодії до таких наслідків не призводить [9, с. 19].

На підставі аналізу окремих положень КПК України та даних опитування слідчих, прокурорів, під час розслідування злочинів, передбачених ст. 111 КК України, до основних процесуальних форм взаємодії при розслідуванні державної зради відносяться: виконання оперативним підрозділом слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій за дорученням слідчого (99,7 % респондентів); передача слідчому матеріалів оперативно-розшукової діяльності за фактами виявлення державної зради (78,5 % респондентів); участь при проведенні окремих слідчих (розшукових) дій (79,8 % респондентів); здійснення заходів щодо розшуку підозрюваного після зупинення досудового розслідування (69,5 % респондентів).

Найбільш поширеною формою взаємодії є надання слідчим письмових доручень про проведення слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій та інших процесуальних дій. Згідно з ч. 3 ст. 40 КПК слідчий органу досудового роз-

слідування уповноважений за письмовим дорученням доручати проведення СРД та НСРД відповідним оперативним підрозділам, які є обов'язковими для виконання оперативним підрозділом [10]. При розслідуванні державної зради оперативним підрозділам доцільно надавати доручення про проведення СРД спрямованих на встановлення дати, часу, місця, способу, механізму, мотивів та інші обставин злочину, осіб, причетних до його вчинення із зазначенням ролі кожного, можливих джерел доказів; встановлення осіб, які контактували з підозрюваним та можуть його впізнати; встановлення місцезнаходження документів, які дають змогу ідентифікувати особу підозрюваного; встановлення контактних номерів телефону та інших засобів зв'язку, які використовує підозрюваний, а також місця його знаходження, перебування, виду діяльності, встановлення характеризуючої інформації тощо. Також можуть надаватись доручення про проведення оглядів інформації з Інтернет мережі та на підставі відкритих даних. Для того, щоб фактичні дані в подальшому могли використовуватися у кримінальному провадженні як докази, вони мають отримуватися в передбаченому процесуальним законом порядку, у протилежному випадку вони будуть визнаватися очевидно недопустимими доказами [11]. Належний порядок фіксації проведення слідчої розшукової дії є одним із критеріїв допустимості доказів. В протоколі огляду змісту веб-сторінок, окрім відомостей, що зазначені в ст. 104 КПК України, обов'язково має вказуватись інформація про доменне ім'я, а також IP-адреси з DNS-серверу. Вважаємо, що огляд Інтернет-сторінок повинен супроводжуватись застосуванням безперервного відеозапису. До протоколу огляду необхідно в якості додатка долучати роздруковану веб-сторінку та її скріншоти на електронному носії [12, с.65].

Щодо виконання доручень слідчого про НСРД, то відповідно до п. 6 ст. 246 КПК України слідчий може проводити НСРД самостійно, спільно з уповноваженими оперативними підрозділами, залучати до їх проведення інших осіб, а також доручати їх проведення уповноваженим оператив-

ним підрозділам [10]. Доручення повинно бути мотивованим, містити інформацію, яка необхідна для його виконання, чітко поставлене завдання, що підлягає вирішенню, строки його виконання, визначити конкретного прокурора, якому слід направляти матеріали в порядку, передбаченому ст. 252 КПК України. Оперативний підрозділ не має права передоручати виконання доручення іншим оперативним підрозділам [13]. Під час розслідування державної зради, найчастіше виникає необхідність у проведенні таких НСРД як зняття інформації з електронних комунікаційних мереж, які використовують засоби електронних комунікацій для передання інформації, за абонентськими номерами щодо інформації про зміст розмов, текстових повідомлень абонента; зняття інформації з електронних інформаційних систем - сервісів обміну текстовими, голосовими та відео повідомленнями в мережі Інтернет про особисте листування між абонентами, фотоматеріали; аудіо-, відеоконтроль особи з фіксацією розмов підозрюваних осіб при зустрічах з іншими особами та записами на носіях; контролю за вчиненням злочину у формі спеціального слідчого експерименту, у тому числі з використанням несправжнього (імітаційного) засобу та інші НСРД. При цьому слід зазначити, що відповідно п. 3.5. Інструкції, негласна слідча (розшукова) дія - зняття інформації з електронних телекомунікаційних мереж доручається лише відповідним підрозділам органів внутрішніх справ та Служби безпеки України [13]. Під час розслідування державної зради найчастіше виникає необхідність у проведенні негласних слідчих (розшукових) дій, які спрямоване: 1) на отримання інформації щодо підготовки та безпосереднього вчинення державної зради (збирання та передачі представникам спецслужб іноземних держав інформації щодо розташування, діяльності та вразливих місць військових об'єктів ЗСУ, гуманітарного забезпечення, критичної інфраструктури й іншої інформації; вивідання підозрюваними про місця дислокації ЗСУ та інших військових формувань та обговорення необхідності передачі зібраної інформації «військовослужбовцям рф; інформації щодо змісту розмов, текстових

повідомлень абонентів про виконання злочинних завдань на замовлення іноземної держави; встановлення зв'язку підозрюваного з представниками ворожої держави тощо; 2) на виявлення документів (у тому числі електронних), які свідчать про вчинення державної зради, зокрема, особистих записів, розмов, фото-відеозображень осіб, які причетні до вчинення злочину; 3) для встановлення свідків, які володіють інформацією про вчинений злочин; 4) на встановлення відношення підозрюваного до вчинення інших злочинів тощо.

Стосовно такої форми процесуальної взаємодії як передача слідчому матеріалів оперативно-розшукової діяльності за фактами вчинення державної зради, слід зазначити, що відповідно до ст. 7 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» у разі виявлення ознак кримінального правопорушення оперативний підрозділ, який здійснює оперативно-розшукову діяльність, зобов'язаний невідкладно направити зібрані матеріали, в яких зафіксовано фактичні дані про протиправні діяння окремих осіб та груп, до відповідного органу досудового розслідування для початку та здійснення досудового розслідування в порядку, КПК [14]. Крім того, відповідно до ст. 24 Закону України «Про розвідку» у разі виявлення під час проведення розвідувальних заходів ознак злочину розвідувальні органи повідомляють про це відповідний орган досудового розслідування [15]. Відповідно до положень ч. 2 ст. 99 КПК Закону України, матеріали, зібрані оперативними підрозділами згідно вимог закону «Про оперативно-розшукову діяльність», є документами та можуть використовуватися у кримінальному провадженні у якості доказів [10]. Визначальну роль у використанні матеріалів оперативно-розшукової діяльності для початку та здійснення досудового розслідування відіграє визнання їх достатності, зокрема, наявності в них достовірних даних, що вказують на ознаки злочину, зокрема: час, місце, спосіб вчинення, конкретні обставини, відомості про осіб, причетних до державної зради тощо. У разі необхідності створюються слідчо-оперативна групи. Висвітлю-

ючи питання взаємодії слідчого з іншими органами і підрозділами С. Є. Абламський, О. О. Юхно, Ю. В. Лук'яненко вказують, що на відміну від слідчих груп, про діяльність СОГ у чинному КПК України не згадується [16, с.41]. Створення СОГ визнається найефективнішою формою взаємодії слідчого з іншими органами, оскільки: дозволяє організувати роботу учасників СОГ відповідно до спільно складеного і узгодженого плану; забезпечує чітке розмежування компетенції слідчого і працівників оперативних підрозділів; оптимізує виконання працівниками оперативних підрозділів доручень слідчого; прискорює процес взаємного обміну інформацією між слідчим і оперативним працівником; забезпечує ефективність діяльності слідчого з оперативними працівниками протягом усього періоду розслідування; дозволяє ефективно контролювати повноту та своєчасність виконання учасниками групи доручень і вказівок слідчого з виконання слідчих дій та оперативно-розшукових заходів; сприяє активному і повному використанню під час розслідування можливостей оперативних підрозділів [17, с.13-14].

Щодо участі працівників оперативних підрозділів при проведенні окремих слідчих (розшукових) дій, то під час розслідування державної зради найчастіше слідчий залучає таких працівників до проведення таких слідчих (розшукових) дій, як обшук, з метою забезпечення сприятливих умов для його проведення та забезпечення безпеки учасників обшуку (ст. 236 КПК України), при затриманні особи (ст. 207, 208 КПК України), а також при проведенні слідчого експерименту (ст. 240 КПК України), коли потрібна допомога у відтворенні обстановки певної події та інших випадках. Зауважимо, що системне тлумачення п. 3 ч. 2 ст. 40, ст. 236 КПК України дає підстави для висновку про те, що виконання ухвали про дозвіл на обшук житла чи іншого володіння особи покладається на слідчого чи прокурора і не може бути доручене відповідним оперативним підрозділам. В такому разі оперативні співробітники можуть тільки здійснювати огляд приміщення. Їм забороняється відшукувати речі та документи, тобто проводити

обшук. Хоча судова практика свідчить, що участь працівників оперативних підрозділів, при проведенні обшуку, які не є учасниками кримінального провадження і знаходились на території домоволодіння при проведенні обшуку, не маючи передбачених КПК України підстав, та присутність там інших працівників правоохоронних органів, свідчить про порушення права на недоторканість житла, передбаченого ч. 1 ст. 30 Конституції України [18]. Внаслідок чого виявлення таким працівником речових доказів чи документів, може призвести до визнання їх недопустимими. Однак, позиція ВС щодо участі оперативних підрозділів при обшуку була вирішена у постанові від 05.02.2020 р. у справі № 149/833/15-к, зокрема Суд вказав, що можливість участі оперативних працівників поліції як учасників при обшуку, як форми надання допомоги слідчому при проведенні СРД представниками інших підрозділів, визначається можливістю надання доручень на таку допомогу як у письмовій формі, так й усно [19]. У подальшому Верховний Суд уточнив наведену позицію, та визначив, що КПК не передбачено обов'язкового ухвалення постанови про залучення співробітників оперативних підрозділів для проведення процесуальних дій є формою взаємодії слідчих органів та органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, вона має організаційний характер і не потребує прийняття процесуального документа у виді письмового доручення [20]. Отже, оперативний співробітник може бути залученим до проведення обшуку як на підставі доручення слідчого, так і в порядку оперативного супровіду під час обшуку, в організаційній формі взаємодії.

Друга тактична (організаційна) форма взаємодії передбачає виконання організаційних заходів, спрямованих на забезпечення узгодженої та цілеспрямованої діяльності оперативних підрозділів та слідчого. Під час розслідування державної зради слідчий також взаємодіє з іншими правоохоронними органами, відомствами та державними структурами. При розслідуванні державної зради необхідність взаємодії слідчого виникає з розвідувальними органами СЗР України, розвідувальними

органами Міністерства оборони України, Державної прикордонної служби України, оперативними підрозділами Центрального управління СБУ, що здійснюють контррозвідувальну діяльність, а також іншими державними структурами. Аналіз практичної діяльності засвідчує, що постійною формою взаємодії між слідчими та працівниками оперативних підрозділів та розвідувальних органів під час розслідування державної зради є: 1) взаємний обмін інформацією. Так, працівниками вказаних служб слідчому надається така оперативна інформація: щодо осіб, які раніше привертали увагу оперативних та розвідувальних органів і можуть бути причетні до вчинення державної зради. Закономірно, що працівники вказаних органів набагато швидше отримати таку інформацію оскільки: здійснюють контррозвідувальні заходи; використовують співробітників під прикриттям; виготовляють та використовують засоби прикриття; здійснюють конфіденційне співробітництво з особами тощо [15]; 2) спільне аналітичне опрацювання початкових матеріалів та висунення основних версій. Така форма взаємодії, як правило, використовується у випадку, коли підозрювані не затримані одразу після вчинення злочину. Під час реалізації цього завдання працівники органів досудового розслідування, розвідувальних органів та оперативних підрозділів спільно формують відповідну систему завдань, які перебувають у залежності між собою, зокрема слідчий формує перелік слідчих (розшукових) дій та тактичних операцій, а працівники оперативних підрозділів: пошукові та контррозвідувальні заходи, спрямовані на здобуття інформації щодо злочинців та фактів їх злочинної діяльності; 3) спільне планування та вжиття заходів щодо захисту зібраної доказової бази. Особливо слід враховувати поширеність фактів протидії розслідуванню, особливо з боку ворожих держав, запобігання, протистояння й нейтралізацію такого впливу має забезпечувати комплекс заходів, спрямованих на захист матеріалів і результатів досудового розслідування [21, с. 111].

Висновки. Таким чином, діяльність перелічених органів тим або іншим чином сприяє підвищенню ефективності органі-

зації досудового розслідування державної зради, що є основою ефективного виявлення та розслідування цього злочину і спрямовані на виконання завдань кримінального провадження. Означена взаємодія здійснюється в поєднанні з багатогранною та двосторонньою засадами діяльності вказаних суб'єктів. Проведений аналіз широкого спектру поглядів щодо поняття взаємодії загалом, а також у правоохоронній діяльності зокрема, надає можливість висловити власне бачення щодо визначення взаємодії органів досудового розслідування з оперативними підрозділами та іншими суб'єктами під час розслідування державної зради, під яким необхідно розуміти узгоджену за метою, місцем, часом та послідовністю, врегульовану кримінальним процесуальним законодавством України та відомчими (міжвідомчими) нормативно-правовими актами, спільну діяльність органів досудового розслідування з оперативними підрозділами, а також з суб'єктами розвідувального співтовариства, у тому числі з розвідувальними органами Служби зовнішньої розвідки України, розвідувальними органами Міністерства оборони України, державної прикордонної служби України, оперативними підрозділами Центрального управління СБУ, що здійснюють контррозвідувальну діяльність, а також іншими державними структурами, громадськими організаціями, ЗМІ та окремими громадянами, спрямовану на поєднання наявних можливостей, сил, методів і засобів для успішного проведення комплексу взаємопов'язаних і взаємообумовлених процесуальних дій з метою пошуку і фіксації фактичних даних про вчинення дій на шкоду суверенітету, територіальній цілісності та недоторканності, обороноздатності, державній, економічній чи інформаційній безпеці України.

Список використаної літератури:

1. Олішевський О. В. Організація розслідування злочинів у системі криміналістики. Вісник Кримінологічної асоціації України. 2013. № 5. С.160-167. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/187222903.pdf>
2. Криміналістична тактика і методика розслідування окремих видів злочинів: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / П. Д. Біленчук, А. П. Гель, Г. С. Семаков. К.: МАУП, 2007. Бібліогр.: у кінц. розд. 512 с.
3. Малуґа В. М. Взаємодія слідчого з оперативними підрозділами та іншими суб'єктами в системі методики розслідування злочинів: дис... канд. юрид. наук: 12.00.09. Львів. 2016. 289 с.
4. Патик А. А. Взаємодія слідчих та оперативно-розшукових підрозділів при розкритті та розслідуванні майнових злочинів : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2010. 233 с.
5. Борисенко М. В. Взаємодія слідчого з оперативними та іншими підрозділами органів Національної поліції під час досудового розслідування: дис. доктора філософії за спеціальністю 081 «Право». Національна академія внутрішніх справ, Київ, 2021. 260 с.
6. Організація роботи підрозділів досудового розслідування : навч. посіб. / [А. Г. Гаркуша, О. Ф. Кобзар, Ю. А. Кричун, Н. П. Черняк та ін.]. 2-е вид., доп. і перероб. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2017. 108 с.
7. Черков В. О. До питання про взаємодію прокурора, слідчого й оперативних підрозділів органів внутрішніх справ в умовах дії нового КПК України. Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка. 2012. № 4. С. 100-110.
8. Тарасенко В.Є., Головін Д.В., Поліщук О.В. Взаємодія органів досудового розслідування з іншими органами і підрозділами Національної поліції України в запобіганні, виявленні та розслідуванні злочинів: навчальний посібник. Одеса: ОДУВС, 2017. 104 с.
9. Алексєєв О. О., Весельський В. К., Пясовський В. В. Розслідування окремих видів злочинів : навчальний посібник. К. : Центр учбової літератури, 2014. 320 с.
10. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. Офіційний веб сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
11. Про деякі питання порядку здійснення судового розгляду в судовому провадженні у першій інстанції відповідно до Кримінального процесуального кодексу України: Інформаційний лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 5 жовт. 2012 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v1446740-12>.
12. Малахова О.В., До питання огляду сторонами кримінального провадження змісту інтернет-сторінок. Вісник кримінального судочинства. 2017. № 2. С. 64-69. URL: https://vkslaw.knu.ua/images/verstka/2_2017_Malahova.pdf

13. Інструкція організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні: наказ Генеральної прокуратури України, МВС України, СБ України, Міністерством фінансів України, Адміністрацією ДПС України та Міністерством юстиції України від 16 листоп. 2012 р. № 114/1042/516/1199/936/1681/51. Верховна Рада України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12>
14. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18.02.1992 № 2135-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12>
15. Про розвідку: Закон України від 17.09.2020 р. № 912-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/912-20#n442>
16. Абламський С. Є., Юхно О. О., Лук'яненко Ю. В. Взаємодія слідчого з іншими органами і підрозділами при розкритті та розслідуванні кримінальних правопорушень: навчальний посібник / за заг. ред. О.О. Юхна. Харків, 2017. 152 с.
17. Збірник методичних рекомендацій із питань розкриття та розслідування злочинів слідчими та оперативними працівниками органів внутрішніх справ / за ред. П. В. Коляди. Київ: Друкарня МВС України, 2002. 47с.
18. Вирок Бориспільського міськрайонного суду від 19.11.2019р. у справі № 359/3474/17 (Провадження № 1-кп/359/76/2019). URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/85719596>
19. Постанова ВС від 05.02.2020 р. у справі № 149/833/15-к (провадження № 51-1193км18). URL: https://protocol.ua/ru/postanova_kks_vp_vid_05_02_2020_roku_u_spravi_149_833_15_k/
20. Постанова ВС від 16.02.2022р. у справі № 758/5719/16-к (провадження № 51-5770км21). URL : <https://reestr.court.gov.ua/Review/103487334>
21. Підюков П., Конюшенко Я. Захист доказів і доказового провадження в кримінальному процесі України. Вісник Академії управління МВС України. 2010. № 2. С. 109-117.

Kononenko Yu. Forms and directions of interaction during the investigation of state treason

The article examines the legal, theoretical and practical problems of the interaction of pre-trial investigation bodies with operational, counterintelligence units during the investigation of high treason. It was determined that the coordinated activity of the investigator with the intelligence agencies of the Foreign Intelligence Service of Ukraine, the intelligence agencies of the Ministry of Defense of Ukraine, the State Border Guard Service of Ukraine, operational units of the Central Directorate of the Security Service of Ukraine, which carry out counterintelligence activities, as well as other state structures, in one way or another, contributes to increasing the effectiveness of the organization of pre-trial investigation of high treason, which is the basis of effective detection and investigation of this crime and aimed at fulfilling the tasks of criminal proceedings.

Based on the analysis of individual provisions of the Criminal Procedure Code of Ukraine and survey data of investigators, prosecutors, during the investigation of crimes provided for in Art. 111 of the Criminal Code of Ukraine, it is determined that the main procedural forms of cooperation in the investigation of state treason include: performance of investigative (search) actions by the operative unit and covert investigative (search) actions on behalf of the investigator; transfer to the investigator of the materials of operational and investigative activities based on the facts of the discovery of state treason; participation in the conduct of separate investigative (search) actions; taking measures to search for the suspect after stopping the pre-trial investigation.

It was established that the interaction of pre-trial investigation bodies with operational units and other subjects during the investigation of high treason consists in the joint activity of bodies agreed on the purpose, place, time and sequence, regulated by the criminal procedural legislation of Ukraine and departmental (inter-departmental) regulatory legal acts pre-trial investigation with operative units, as well as with subjects of the intelligence community, other state structures, public organizations, mass media and individual citizens, aimed at combining available opportunities, forces, methods and means to successfully conduct a complex of interrelated and interdependent procedural actions with for the purpose of finding and recording factual data on actions to the detriment of the sovereignty, territorial integrity and inviolability, defense capability, state, economic or information security of Ukraine.

Key words: *treason, pre-trial investigation, interaction, forms of interaction, types of interaction, operative units.*